

Lovforslag nr. L 68. Fremsat den 23. november 1994 af socialministeren (Karen Jespersen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om social bistand

(Ændring af reglerne om kontanthjælp m.v.)

§ 1

I lov om social bistand, jf. lovbekendtgørelse nr. 829 af 1. oktober 1992, som ændret bl.a. ved lov nr. 496 af 30. juni 1993 og lov nr. 500 af 30. juni 1993 og senest ved lov nr. 450 af 1. juni 1994, foretages følgende ændringer:

1. I § 15 a indsættes som 2. pkt.:

»§ 15, stk. 3 – 6, § 15, stk. 7, 1. pkt., § 15, stk. 8, og § 15 b finder tilsvarende anvendelse.«

2. I § 18 indsættes som 2. pkt.:

»En person, der modtager hjælp efter § 25, stk. 1, nr. 2, har endvidere pligt til at underrette kommunalbestyrelsen om udbetaling af boligindskuddet eller, hvad der kan sidestilles hermed, i forbindelse med opsigelse af lejemålet, fraflytning el. lign.«

3. § 25, stk. 1, affattes således:

»Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om tilbagebetaling,

- 1) når en person har undladt at give oplysninger som krævet i § 18 eller i øvrigt mod bedre vidende uberettiget har modtaget ydelser efter denne lov, eller
- 2) i det omfang der ydes økonomisk hjælp til boligindskud, eller hvad der kan ligestilles hermed.«

4. § 37, stk. 2 og 3, affattes således:

»Stk. 2. Til personer med forsørgelsespligt over for børn ydes et beløb, der svarer til 80 pct. af højeste dagpengebæbeløb efter § 47 i lov

om arbejdsløshedsforsikring m.v. Til andre ydes et beløb, der svarer til 60 pct. af højeste dagpenge.

Stk. 3. Til unge under 25 år ydes et beløb på 2.080 kr. til hjemmeboende og 4.251 kr. til udeboende. Til unge under 25 år, der i en sammenhængende periode på 12 måneder har haft månedlige indtægter, der overstiger 60 pct. af højeste dagpenge, jf. stk. 2, ydes hjælp dog efter reglerne for personer over 25 år. Ydelser fra Statens Uddannelsesstøtte og andre godtgørelser, der ydes i forbindelse med uddannelse, medregnes ikke i indtægten. Unge, der i hjemmet forsørger egne børn, og unge gravide, der har passeret 12. svangerskabsuge, får hjælp efter reglerne for personer over 25 år.«

5. I § 37 indsættes efter stk. 3 som nye stykker:

»Stk. 4. Betaler unge, der modtager hjælp efter reglerne i stk. 3, underholdsbidrag til børn, eller er bidraget på tidspunktet for hjælpens udbetaling udlagt forskudsvis af det offentlige, udbetales et månedligt tillæg til hjælpen svarende til det fastsatte bidrag, dog højst svarende til normalbidraget.

Stk. 5. Til ægtepar ydes summen af de beløb, der kan beregnes til hver af ægtefællerne efter reglerne i stk. 2-4. Såfremt kun den ene af ægtefællerne er berettiget til kontanthjælp, jf. stk. 1, mens den anden ægtefælle modtager en selvstændig offentlig forsørgelsesydelse efter anden lovgivning, beregnes hjælpen som til en enlig.«

Stk. 4 og 5 bliver herefter stk. 6 og 7.

6. I § 37, stk. 5, 2. pkt., der bliver stk. 7, 2. pkt., indsættes efter »beløb«: »og størrelsen af de

månedlige beløb, der kan udbetales efter stk. 2«.

7. I § 38, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »stk. 2«: »og stk. 3«.

8. I § 38 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. Til en gift person, der efter § 37, stk. 5, får beregnet hjælpen som til en enlig, foretages fradrag for den del af ægtefællens indtægt, opgjort efter reglerne i stk. 1 og 2, som overstiger, hvad pågældende uden indtægter kunne have fået som enlig kontanthjælpsmodtager.«.

Stk. 3 bliver herefter stk. 4.

9. I § 40 indsættes som stk. 5:

»Stk. 5. Såfremt en kontanthjælpsmodtager eller dennes ægtefælle uden rimelig grund udebliver fra et tilbud om en beskæftigelsesfremmende foranstaltning, kan kommunalbestyrelsen beslutte, at kontanthjælpen efter § 37 nedsættes for den efterfølgende måned. Nedsættelsen kan højst svare til det antal dage, som den pågældende er udeblevet, og kan ikke overstige 20 pct. af den månedlige hjælp efter § 37.«.

10. I § 43, stk. 9, indsættes efter 1. pkt.:

»Invaliditetsydelse, invaliditetsbeløb samt bistands- og plejetillæg efter lov om social pension skal ikke indgå i vurderingen af revalideringens økonomiske forhold.«.

11. § 46 affattes således:

»§ 46. Der kan ydes en person, som kommer ud for ændringer i sine forhold, hjælp til dækning af rimeligt begrundede enkeltudgifter, såfremt pågældendes egen afholdelse af disse i afgørende grad ville vanskeliggøre pågældendes og familiens økonomiske muligheder for fremtidig at klare sig selv. Hjælpen kan normalt kun ydes, hvis udgiften er opstået som følge af behov, der ikke har kunnet forudses. Der kan dog efter en konkret vurdering undtagelsesvis ydes hjælp til udgifter, der har kunnet forudses, hvis deres afholdelse er af helt afgørende betydning for familiens livsførelse.«.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. april 1995.

Stk. 2. § 37, stk. 3, 1. og 2. pkt., som affattet ved denne lovs § 1, nr. 4, træder i kraft den 1. juli 1995. Unge under 25 år, der på dette tidspunkt modtager kontanthjælp, bevarer den kontanthjælp, som de efter de hidtidige regler har været berettiget til.

Stk. 3. For ægtefæller, der på tidspunktet for lovens ikrafttræden modtager summen af de beløb, der kan beregnes efter de hidtil gældende bestemmelser i § 37, stk. 2, 3. pkt., og hvor en af ægtefællerne modtager en selvstændig offentlig forsørgelsesydelse efter anden lovgivning, jf. § 37, stk. 5, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 5, beregnes hjælpen efter de hidtidige regler indtil den 1. juli 1995.

Stk. 4. Personer, der ved lovens ikrafttræden modtager løbende kontanthjælp, og som efter stk. 3 vil overgå til en anden ydelse den 1. juli 1995, skal have meddelelse om ændringen ved lovens ikrafttræden.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indledning

Lovforslaget bygger på en rapport fra Socialministeriets Kontanthjælpsudvalg af 1994 (Socialministeriet, september 1994). Udvalget blev nedsat på baggrund af en tidligere undersøgelse fra Socialministeriet, der viste, at et mindre antal familier – såvel danske som udenlandske – periodevis fik udbetalt store samlede beløb i kontanthjælp efter bistandsloven. Det drejede sig gennemgående om en kombination af løbende hjælp til underhold efter bistandslovens §§ 37 og 37 a og hjælp til dækning af særlige udgifter efter lovens kapitel 11. Udbetaling af sådanne høje ydelser gav regeringen anledning til eftertanke.

Kontanthjælpsudvalget har derfor kulegravet de gældende kontanthjælpsregler og stillet en række forslag, som med enkelte ændringer og tilføjelser er indarbejdet i dette lovforslag.

Det drejer sig om følgende forslag fra Kontanthjælpsudvalget:

1. Begrænsning af høje, løbende ydelser efter bistandslovens §§ 37 og 37 a

2. Hjælpen til en ægtefælle beregnes som til en enlig, når den anden ægtefælle modtager en selvstændig offentlig forsørgelsesydelse efter anden lovgivning

3. Ydelser fra Statens Uddannelsesstøtte og andre godtgørelser, der ydes i forbindelse med uddannelse, medregnes ikke i den indtægt, der kan bringe unge under 25 år ud af ungesatsen, og der sker en stramning af mulighederne for at få kontanthjælp under orlov fra uddannelse

4. Aldersgrænsen for ungesatsen ændres fra 23 til 25 år. Adgangen til at komme ud af ungesatsen som følge af en forsørgelsespligt begrænses til unge under 25 år, der i hjemmet forsørger eget barn

5. En stramning af betingelserne for at få hjælp til rimeligt begrundede enkeltudgifter efter bistandslovens § 46

6. Tilbagebetaling af hjælp ydet til boligindskud, eller hvad der kan sidestilles hermed

7. Mulighed for fradrag i næste måneds kontanthjælp

for personer, der uden rimelig grund udebliver fra et beskæftigelsesfremmende tilbud.

Udover de af Kontanthjælpsudvalget foreslåede ændringer indeholder lovforslaget følgende forslag:

8. I fortsættelse af udvalgets forslag vedrørende kontanthjælp til unge foreslås en stramning af betingelserne for unges mulighed for at overgå fra ungesatsen til voksensatsen. Det foreslås således, at en ung under 25 år skal have haft en månedlig indtægt svarende til 60 pct. af dagpengemaksimum i en sammenhængende periode på 12 måneder for at kunne få hjælp efter reglerne for personer over 25 år.

9. Visse redaktionelle ændringer og konsekvensændringer i bistandsloven i øvrigt.

De enkelte forslag

Ad forslag 1

1 a. Et generelt loft over kontanthjælpen, der alene omfatter ydelser efter bistandsloven

Kontanthjælpsudvalget kan ikke gå ind for et generelt loft for kontante ydelser efter bistandsloven, fordi det navnlig vil ramme personer, hvis eneste forsørgelsesgrundlag er kontanthjælp, og som får behov for andre ydelser efter bistandsloven som f.eks. hjælp til revalidering og til børn med handicap eller med behov for anden særlig støtte. Hvis det generelle loft f.eks. sættes til maksimale dagpenge, vil der kun i yderst begrænset omfang være plads til at yde hjælp til de nævnte formål.

Et sådant loft vil derimod ikke i samme omfang ramme personer, hvis forsørgelsesgrundlag er andet end kontanthjælp f.eks. arbejdsløshedsdagpenge eller arbejdsindtægter. De ville nemlig kunne få hjælp til særlige formål med et beløb helt op til maksimale dagpenge. Ordningen ville være socialpolitisk ejendommelig, idet de vanskeligst stillede mennesker, der alene har kontanthjælpen som forsørgelsesgrundlag, ville have den dårligste mulighed for anden hjælp, der kunne forbedre deres fremtidige muligheder for at klare sig selv, f.eks. hjælp til gældssaning, forrevalidering, medicin og lægebehandling

og flytning til andre områder med bedre erhvervs-muligheder.

1 b. Et generelt loft over kontanthjælpen, baseret på modtagerens samlede indtægter

Udvalget finder, at et eventuelt loft over ydelserne efter bilstandsloven må være et loft, der tager hensyn til det samlede indtægtsbeløb – uanset hvorfra indtægterne stammer.

Udvalget udelukker af socialpolitiske årsager, at ydelser til børn og unge med særligt behov for støtte, bl.a. særlig støtte efter § 33, socialpædagogiske fripladser, hjælp til rejseudgifter i forbindelse med børn, der er bortført til udlandet, dækning af særlige udgifter i forbindelse med revalidering samt hjælp til merudgifter efter § 48 til personer med handicap medtages under et loft.

Også et sådant loft over den månedlige kontanthjælp – som herefter vil omfatte løbende kontanthjælp (eller andet forsørgelsesgrundlag) samt først og fremmest hjælp til enkeltudgifter efter § 46 – afvises, fordi et loft kan forhindre en familie i at få hjælp til en nødvendig udgift, som dækker et behov i en længere periode, alene fordi engangsydelsen i den pågældende måned vil bringe den samlede hjælp op over loftet.

Ordningen ville heller ikke kunne administreres med en ramme f.eks. over et år, fordi mange familier går ind og ud af kontanthjælpsystemet, flytter, gifter sig og skilles i løbet af året.

Udvalget foreslår i stedet en ændring af betingelserne for at få hjælp til enkeltudgifter, jf. nedenfor.

1 c. Et samlet loft for den høje, løbende kontanthjælp efter bilstandslovens §§ 37 og 37 a

Udvalget bemærker, at der med hensyn til den løbende hjælp allerede i dag er en løbende fast ydelse efter § 37, der for ikke-forsørgere udgør 50 pct. af højeste dagpengebeløb (fra den 1. januar 1995 60 pct.), og for forsørgere udgør 80 pct. af højeste dagpengebeløb.

Derudover kan der til personer, der har høje boligudgifter og/eller stor forsørgerbyrde, udbetales særlig støtte efter § 37 a. Den samlede hjælp efter § 37 og § 37 a kan ikke overstige et individuelt loft på 90 pct. af hidtidig indtægt.

Udvalget fremhæver, at det kan virke stødende, at kontanthjælpsmodtagere med høje hidtidige indtægter og store boligudgifter uden tidsbegrænsning kan få store faste månedlige udbetalinger, og at det må antages, at denne persongruppe ofte gennem realise-

ring af værdier eller låntagning kan løse sine akutte vanskeligheder. Dette taler for et generelt loft.

Udvalget anbefaler derfor, at det individuelle loft – svarende til 90 pct. af hidtidig indtægt – over den samlede hjælp efter §§ 37 og 37 a efter f.eks. 12 måneder afløses af et generelt loft på 100 pct. af højeste dagpengebeløb.

Regeringen er enig i udvalgets synspunkter om at afvise et generelt loft for hjælpen efter bilstandsloven, men kan tilslutte sig forslaget om en begrænsning på den løbende, høje kontanthjælp efter §§ 37 og 37 a. Dette kan gennemføres ved en ændring i bekendtgørelsen om særlig støtte til personer med høje boligudgifter eller stor forsørgerbyrde, hvorved grænsen for den løbende hjælp efter 12 måneder sættes til 100 pct. af højeste dagpengebeløb.

Ad forslag 2

Hjælpen til en ægtefælle beregnes som til en enlig, når den anden ægtefælle modtager en selvstændig offentlig forsørgelsesydelse efter anden lovgivning

Bruttificeringen af kontanthjælpen har i visse tilfælde medført væsentlige stigninger i rådighedsbeløb for ægtepar, hvor den ene er kontanthjælpsmodtager, og den anden har et selvstændigt, offentligt forsørgelsesgrundlag, som f.eks. førtidspension eller SU (i det følgende betegnet som »kombinationsægtepar«).

Efter de indtil den 1. januar 1994 gældende kontanthjælpsregler modtog hver ægtefælle pr. måned et grundbeløb på 3.002 kr. (efter 9 måneder 2.641 kr.) til den daglige forsørgelse, og boligtillæg til dækning af de faktiske udgifter samt et børnetillæg på 1.158 kr. pr. barn. Efter de nye regler modtager et ægtepar med børn hver 8.852 kr. brutto pr. måned eller tilsammen 17.704 kr.

At der også afsættes en fuld kontanthjælp til den anden ægtefælle, har udmålingsmæssige konsekvenser i følgende tilfælde:

1) Ægtepar, hvor den ene modtager folkepension eller førtidspension efter lov om social pension og den anden kontanthjælp.

Hjælpen efter § 37 udmåles til begge ægtefæller, hvorefter andre indtægter fradrages. De laveste pensionsformer ligger på et lavere niveau end kontanthjælpen, således at der beregnes et kontanthjælps-supplement til pensionen. Hertil kommer, at visse dele af pensionen er skattefrie ydelser. Når sådanne nettobeløb fratrækkes i bruttokontanthjælpen, opnår kontanthjælpsmodtageren hermed en fordel. Endvidere er boligydelsen til pensionister højere

end boligsikringen til kontanthjælpsmodtagere, og hverken boligydelsen eller boligsikringen fratrækkes i den bruttoficerede kontanthjælp efter § 37. Endelig skal det særlige børnetilskud, der gives til pensionister, efter indførelsen af den bruttoficerede faste hjælp efter § 37 ikke længere fratrækkes i kontanthjælpen.

2) *Ægtepar, hvor den ene er studerende og dermed modtager SU.*

Hjælpen efter § 37 udmåles til begge ægtefæller. SU-modtageren får hermed suppleret sin SU med kontanthjælp udmålt til den anden ægtefælle som kontanthjælpsmodtager. Hertil kommer, at ægteparret opnår en fordel ved, at den skattefri SU-låneandel fradrages i den skattepligtige bruttokontanthjælp.

3) *Kontanthjælpsmodtagere, hvis ægtefælle er hjemmearbejdende.*

Hjælpen efter § 37 udmåles til begge ægtefæller. Hjælpen bortfalder, hvis den, der har mistet indtægten, kommer i arbejde igen. Er der tale om et ægtepar med forsørgelsespligt over for et barn, bliver hjælpen efter § 37 17.704 kr. pr. måned, hvilket kan ligge over, hvad den pågældende hidtil har tjent. Dette problem bestod imidlertid også efter de tidligere regler.

Ad pkt. 1 og 2

Udvalget nævner i rapporten, at der fra kommunal side kendes eksempler på »kombinationsægtepar«, bestående af en kontanthjælpsmodtager og en pensionist, som har fået forøget deres månedlige rådighedsbeløb med flere tusinde kroner i forbindelse med bruttoficeringen af kontanthjælpen.

Der kan derfor være anledning til at revurdere ægtefælleberegningen i kontanthjælpen.

Det bemærkes, at problemet alene kan opstå for ægtepar, der ikke modtager § 37 a-tillæg. Ægtepar, der har haft et hidtidigt højt udgifts- og indtægtsniveau, kan være berettiget til § 37 a-tillæg. For disse ægtepar er niveauet ikke blevet forøget i forhold til de gamle regler, idet grænsebeløbene for beregning af § 37 a-tillægget er fastsat således, at tillægget kun kommer til udbetaling, når hjælpen efter § 37 efter de nye regler ligger på et lavere niveau end den kontanthjælp, der kunne udmåles efter de gamle regler. Deres rådighedsbeløb er således ikke blevet forøget.

Udvalget foreslår, at der for ægtepar, hvoraf den ene har et selvstændigt offentligt forsørgelsesgrund-

lag, indføres en regel om, at hjælpen til den ægtefælle, der har været udsat for ændringer i sine forhold (»en social begivenhed«), beregnes som til en enlig. Herved undgås, at de elementer i andre forsørgelsesydelse, som ikke optræder i form af en skattepligtig indtægt, giver utilsigtede forskydninger i rådighedsbeløbene mellem forskellige ægtepar.

Udvalget kan anbefale denne model, fordi den er administrativt overskuelig. Desuden forekommer det ikke indlysende logisk, at den gensidige forsørgelsespligt mellem ægtefæller efter gældende lov skal medføre, at der i forbindelse med hjælp til en kontanthjælpsmodtager tillige gennem udmålingen af hjælpen tildeles en ægtefælle, der ikke selvstændigt er berettiget til hjælp, og som i forvejen modtager en offentlig ydelse som forsørgelsesgrundlag, et supplement til denne forsørgelse. Dette supplement ville ikke være blevet ydet, hvis den anden ægtefælle ikke havde været berettiget til kontanthjælp.

Ad pkt. 3

Med hensyn til kontanthjælp til ægtepar, hvor den ene ægtefælle er hjemmearbejdende, har udvalget drøftet forskellige muligheder for at løse problemet med, at hjælpen til eneforsørgeren udmåles med dobbelt takst (dvs. 17.704 kr. pr. md., hvis begge ægtefæller har forsørgelsespligt over for børn under 18 år), hvilket kan overstige, hvad pågældende tidligere har kunnet tjene.

Udvalget har imidlertid måttet konkludere, at der ikke findes nogen patentløsning på dette problem og har derfor afstået fra at stille forslag herom.

Regeringen lægger vægt på, at reglerne for kontanthjælp til ægtepar ændres, således at en person med et selvstændigt offentligt forsørgelsesgrundlag efter anden lovgivning ikke modtager et supplement hertil gennem ægtefællens kontanthjælp. Der vil herved også blive skabt ligestilling over til andre personer med et selvstændigt forsørgelsesgrundlag, som ikke er gift med en kontanthjælpsmodtager og derfor ikke modtager et supplement til forsørgelsesgrundlaget. Det foreslås derfor i ændringsforslaget til § 37, stk. 5, jf. forslaget § 1, nr. 5, at hjælpen til kontanthjælpsmodtageren beregnes som til en enlig, når den anden ægtefælle har et andet offentligt forsørgelsesgrundlag som f.eks. en social pension, SU eller en orlovsydelse. Regeringen kan tilslutte sig udvalgets synspunkter om vanskelighederne ved at udforme særlige regler for ægtepar, som har indrettet sig på, at den ene skal være hjemmearbejdende, og har der-

for ikke stillet forslag til ændringer for denne gruppe.

Ad forslag 3

Ydelser fra Statens Uddannelsesstøtte og andre godtgørelser, der ydes i forbindelse med uddannelse, medregnes ikke i den indtægt, der kan bringe en ung ud af ungesatsen, og der sker en stramning af mulighederne for at få kontanthjælp under orlov fra uddannelse

Udvalget har drøftet spørgsmålet om, hvilke indtægter der kan bringe de unge ud af ungesatsen, og foreslår, at SU-stipendier og SU-lån holdes uden for de indtægter, der kan bringe den unge ud af ungesatsen. Regeringen er enig heri, idet en offentlig ydelse til studerende og andre uddannelsessøgende ikke bør kunne bringe den studerende eller den uddannelsessøgende op på en højere kontanthjælp. Begrundelsen er, at det kan virke demotiverende for den unges interesse i at uddanne sig, hvis indtægterne under uddannelsen i sig selv bevirker, at den unge kan få en højere indtægt ved at opgive uddannelsen og søge kontanthjælp.

Det foreslås derfor i ændringsforslaget til § 37, stk. 3, jf. forslaget § 1, nr. 4, at ydelser fra Statens Uddannelsesstøtte og andre godtgørelser, der ydes i forbindelse med uddannelse, ikke medregnes i den hidtidige indtægt, der bringer den unge ud af ungesatsen.

Udvalget har endvidere set på kontanthjælp til uddannelsessøgende, der har taget orlov fra studierne. Udvalget finder grundlag for en stramning af mulighederne for kontanthjælp under orlov. Det anbefales derfor at ændre Socialministeriets bekendtgørelse om uddannelsessøgendes ret til kontanthjælp efter bilstandsloven i særlige tilfælde, således at studerende, der tager orlov fra en uddannelse, ikke har ret til kontanthjælp, hvis de har SU-muligheder tilbage, herunder slutlån. Studerende, der har orlov fra en uddannelse i forbindelse med fødsel eller adoption, bør heller ikke have adgang til kontanthjælp til erstatning for SU i den periode, hvor de under uddannelsen kan få forlænget støttetiden på grund af fødsel eller adoption.

Også dette forslag kan regeringen støtte. Forslaget vil derfor blive indarbejdet i Socialministeriets bekendtgørelse om uddannelsessøgendes ret til kontanthjælp i særlige tilfælde.

Ad forslag 4

Aldersgrænsen for ungesatsen hæves fra 23 til 25 år. Adgangen til at komme ud af ungesatsen som følge af

en forsørgelsespligt begrænses til unge under 25 år, der i hjemmet forsørger eget barn

Udvalget har foreslået, at aldersgrænsen for ungesatsen forhøjes fra 23 til 25 år. Baggrunden herfor er navnlig en stigning i de uddannelsessøgendes alder.

Det er udvalgets opfattelse, at der ikke bør være mulighed for at komme ud af ungesatsen ved at påtage sig en forsørgelsespligt over for en ægtefælle eller ved at blive bidragspligtig over for et barn.

Derfor foreslår udvalget, at man ændrer § 37, stk. 3, således at det alene bliver unge, der forsørger egne børn i hjemmet, der i kraft af deres forsørgelsespligt kommer ud af ungesatsen. For unge, der bliver bidragspligtige over for børn, ydes i stedet et til-læg efter § 37, der svarer til bidragspligten.

Da kontanthjælpsmodtagere, der modtager ungesatsen, ikke er berettiget til særlig støtte efter § 37 a, må konsekvensen – hvis man ikke kan komme ud af ungesatsen blot ved at gifte sig – være, at § 37 a støtten til et ægtepar, hvor den ene modtager ungesats og den anden almindelig kontanthjælp, kun kan beregnes til den almindelige kontanthjælpsmodtager med udgangspunkt i halvdelen af nettoboligudgiften.

Regeringen er enig i udvalgets synspunkter. Det er kun unge, der i hjemmet forsørger egne børn, der efter regeringens opfattelse har en forsørgerbyrde, der i sig selv kan begrunde, at de skal overgå til voksensatsen. Tilsvarende findes der heller ikke en særlig begrundelse for, at et ægteskab i sig selv øger forsørgerbyrden.

For så vidt angår forslaget om at forhøje aldersgrænsen for ungesatsen fra 23 til 25 år bemærkes, at dette forslag skal ses i sammenhæng med andre uddannelses- og aktiveringsinitiativer vedrørende unge under 25 år. Der er stillet forslag om en række ændringer i lov om kommunal aktivering, som forbedrer ordningerne. På denne baggrund kan regeringen gå ind for en forhøjelse af aldersgrænsen fra 23 til 25 år.

Ad forslag 5

En stramning af betingelserne for at få hjælp til rimeligt begrundede enkeltudgifter efter bilstandslovens § 46

Udvalget foreslår formuleringen af § 46 om hjælp til rimeligt begrundede enkeltudgifter ændret, således at det i indledningen til bestemmelsen trækkes frem, at hjælpen skal have et forebyggende sigte. Yderligere bør det i betingelserne fremhæves, at ydelsen af hjælp normalt forudsætter, at der er et element af uforudseelighed, der bevirker, at ansøge-

ren ikke har kunnet tage hensyn til den opståede situation i sine løbende dispositioner.

Regeringen kan tilslutte sig udvalgets forslag. Derimod kan regeringen ikke tilslutte sig et forslag fra udvalget om en udvidelse af personkredsen, der ville indebære, at ikke alene en kontanthjælpsmodtager, men f.eks. også en arbejdstager på lavtlønsområdet kunne være berettiget til hjælp. I det nu foreliggende lovforslag opretholdes derfor kravet om, at pågældende skal have været udsat for ændringer i sine forhold, dvs. have været udsat for en såkaldt »social begivenhed«.

Ad forslag 6

Udvidet tilbagebetalingspligt

Udvalget har også vurderet muligheden for en udvidelse af reglerne for tilbagebetaling af hjælp i særlige tilfælde, men fraråder denne idé som en generel løsning på baggrund af den hæmmende virkning, en tilbagebetalingspligt kan have på tilskyndelsen til at søge ud af kontanthjælpen, og det administrative merarbejde. Dog kan udvalget anbefale et forslag om tilbagebetaling i forbindelse med hjælp til boligindskud og lignende, hvorved der skabes ligestilling med reglerne for boligindskudslån efter Boligministeriets lovgivning. Efter udvalgets opfattelse bør en sådan tilbagebetalingsregel i lighed med, hvad der gælder for terminsudgifter, være obligatorisk, således at tilbagebetalingspligten ville blive udløst i og med bevillingen af hjælp til indskud. Forslaget vil kunne udmøntes ved en tilføjelse til bistanndslovens § 25.

Med hensyn til kontanthjælpsmodtageres mulighed for at tilbagebetale, mens de fortsat får kontanthjælp, foreslår udvalget, at der f.eks. ved revision af cirkulæret om bistanndslovens almindelige bestemmelser – eventuelt også i kontanthjælpsvejledningen – vejledes om mulighederne for at fastsætte en tilbagebetalingsordning, idet den bruttoficerede kontanthjælp i visse tilfælde giver grundlag herfor, f.eks. på grund af meget lave boligudgifter eller et stort skattefradrag.

Regeringen kan tilslutte sig udvalgets forslag om at ændre § 25 således, at hjælp til boligindskud o.lign. gøres tilbagebetalingspligtig.

Ad forslag 7

Mulighed for fradrag i næste måneds kontanthjælp for personer, der uden rimelig grund udebliver fra et beskæftigelsesfremmende tilbud

Det er udvalgets opfattelse, at der er behov for et supplement til de gældende sanktionsmuligheder i forhold til personer, der uden rimelig grund forsømmer et tilbud om beskæftigelsesfremmende foranstaltninger. Derfor foreslår udvalget, at der indføres en adgang til at foretage fradrag i næste måneds kontanthjælp. En sådan ordning kunne f.eks. bestå i, at der blev trukket et beløb svarende til det antal dage, pågældende havde forsømt (uden rimelig grund). Efter udvalgets opfattelse bør der være en øvre grænse for fradraget, og det ville f.eks. kunne være 15 – 20 % af den udmålte hjælp.

En regel som den foreslåede skal i øvrigt ses i sammenhæng med de andre, allerede eksisterende muligheder, f.eks. adgangen til helt at standse hjælpen, hvis tilbuddet om beskæftigelsesfremmende foranstaltning står åbent for den pågældende.

For at undgå, at fravær, der medfører fradrag ud over det beløb, der højst kan fratrækkes, bliver gratis, kunne det overvejes, om et sådant »uudnyttet« fradrag skulle kunne overføres til kommende måneder. Udvalget finder imidlertid, at en regel om overførsel vil være administrativt besværlig. Desuden vil det efter udvalgets opfattelse formentlig være mere motiverende for modtageren, at tavlen »viskes ren« til næste udbetaling.

Udvalget er dog opmærksom på, at en regel som den foreslåede kan friste nogle kontanthjælpsmodtagere til at indrette sig på dette lavere niveau, men forslaget skal ses som udtryk for et ønske om at indføre en adgang til mere kontant afregning i forhold til kontanthjælpsmodtagere med ustabil fremmøde, end de nuværende regler giver mulighed for. På den baggrund finder udvalget, at fradragsmuligheden er at foretrække frem for at udvide mulighederne for at kræve tilbagebetaling.

Regeringen er enig i udvalgets forslag, og det foreslås derfor i ændringsforslaget til § 40, stk. 5, jf. forslaget § 1, nr. 9, at kontanthjælpen efter § 37 nedsættes for den efterfølgende måned, hvis kontanthjælpsmodtageren eller dennes ægtefælle uden rimelig grund udebliver fra et tilbud om en beskæftigelsesfremmende foranstaltning.

Ad forslag 8

Skærpede krav til størrelsen af den indtægt, en ung skal have haft for at kunne overgå til kontanthjælp efter reglerne for personer over 25 år, samt for de 21-24 årige en forlængelse af den periode, den unge skal have haft den krævede indtægt.

Efter gældende regler er der særlige satser for kontanthjælpen til unge under 23 år, der ikke har forsør-

gelsespligt over for ægtefælle eller børn. Satsen er afpasset efter SU-niveauet og udgør 2.080 kr. for hjemmeboende og 4.251 kr. for udeboende pr. måned. Fra den 1. januar 1995 er satserne henholdsvis 2.088 kr. og 4.268 kr.

Desuden overgår unge under 23 år efter de gældende regler til de almindelige kontanthjælpsatser, når de har haft månedlige indtægter på over 4.251 kr. (fra 1. januar 1995 4.268 kr./md.) Unge **under 21 år** skal have haft indtægt af en sådan størrelse i hver måned i en sammenhængende periode på 12 måneder. Unge **over 21 år** skal have haft denne månedlige indtægt i en sammenhængende periode på 3 måneder.

Hvis unge opfylder disse krav om forudgående indtægter i den krævede periode, vil de efter de gældende regler blive berettiget til kontanthjælp efter de almindelige regler. Fra den 1. januar 1995 betyder det, at de – som ikke forsørgere – bliver berettiget til 60 pct. af dagpengemaksimum, svarende til 6.652 kr. om måneden.

Regeringen finder det ikke rimeligt, at unge i alderen fra 21-24 år skal kunne opnå en kontanthjælp på 6.652 kr. om måneden blot ved i en periode på 3 sammenhængende måneder at have indtægter, der overstiger 4.268 kr. pr. måned.

Derfor stilles der forslag om at ændre indtægtskravet til at gælde 12 sammenhængende måneder for alle, der er omfattet af ungesatserne, der efter gældende regler omfatter unge under 23 år, men aldersgrænsen foreslås samtidig hævet til 25 år, jf. forslag 4.

Det foreslås endvidere at forhøje det beløb, den unge skal have tjent pr. måned i en sammenhængende periode på 12 måneder, til 6.652 kr. pr. måned (60% af dagpengemaksimum).

Ad forslag 9

Visse redaktionelle ændringer og konsekvensændringer i bilstandsloven i øvrigt

Der er i forslaget tillige medtaget enkelte forslag til redaktionelle ændringer af bilstandsloven. Der henvises til bemærkningerne til de enkelte bestemmelser.

Administrative konsekvenser

Der forventes ikke administrative konsekvenser af lovforslaget.

Økonomiske konsekvenser

Forslagenes samlede økonomiske konsekvenser (pl-95)

Mio. kr.	1995	1996	1997	1998
forslag 1	2	15	17	17
forslag 2	48	96	96	96
forslag 3	25	50	50	50
forslag 4 A.....	10	17	19	19
forslag 4 B.....	39	88	104	104
forslag 5	10	20	20	20
forslag 6	1	4	6	8
forslag 7	4	5	5	5
forslag 8 A.....	36	81	95	95
forslag 8 B.....	15	34	40	40
I alt	190	410	452	454
Statens andel	97,5	210,5	233,0	234,0
Kommunernes andel ...	92,5	199,5	219,0	220,0

Besparelserne fordeles på stat og kommuner med halvdelen til hver, bortset fra besparelsen vedrørende flygtninge, hvor staten finansierer 75%.

Ad forslag 1. Indførelse af et generelt loft på 100 procent af dagpengemaksimum efter 12 måneder

Der skønnes at være ca. 950 (helårs)kontanthjælpsmodtagere, der i mindst 1 år har haft mere til rådighed end dagpengemaksimum. I gennemsnit skønnes de at have 1.500 kr mere pr. måned end dagpengemaksimum. Indførelsen af et generelt loft på 100 procent af dagpengemaksimum skønnes herefter at medføre en besparelse på ca. 17 mio. kr. årligt. Med en overgangsordning på et år skønnes besparelsen først at slå fuldt igennem i 1997. Besparelsen i 1995, 1996, 1997 og 1998 skønnes herefter til hhv. 2 mio. kr., 15 mio. kr., 17 mio. kr. og 17 mio. kr.

Ad forslag 2. Kontanthjælpsmodtagere, der er gift med pensionister, studerende og orlovsmodtagere, skal have hjælpen beregnet som til en enlig

Kontanthjælpsmodtagere, som er gift med pensionister:

Der skønnes med usikkerhed at være ca. 2.400 kontanthjælpsmodtagere (helårsmodtagere), der er gift med en pensionist. En beregning af kontanthjælpen som til en enlig skønnes gennemsnitlig at medføre en besparelse på 2.172 kr. pr. modtager, svarende til en samlet årlig besparelse på ca. 63 mio. kr.

F. t. l. vedr. social bistand

Kontanthjælpsmodtagere, som er gift med studerende: Der skønnes med usikkerhed at være ca. 1.000 kontanthjælpsmodtagere, der er gift med en studerende. Den gennemsnitlige besparelse pr. måned pr. modtager skønnes til 2.719 kr. svarende til en årlig besparelse ca. 33 mio. kr.

Kontanthjælpsmodtagere, som er gift med orlovsmottagere:

Antal kontanthjælpsmodtagere, gift med orlovsmottagere, skønnes med usikkerhed at udgøre ca. 100 helårsmottagere. Gennemsnitligt skønnes den månedlige besparelse til 135 kr. pr. modtager. Hvis der er 100 kontanthjælpsmodtagere, der er gift med en orlovsmottager, vil den årlige besparelse således blive ca. 0,2 mio. kr.

Forslag 2 skønnes herefter at medføre en årlig besparelse på i alt 96 mio. kr. Med en overgangsordning på 3 måneder vil forslaget i 1995 medføre en besparelse på 48 mio. kr. Fra 1996 og frem vil de økonomiske konsekvenser slå fuldt igennem med en årlig besparelse på 96 mio. kr.

Ad forslag 3. Ydelser fra Statens Uddannelsesstøtte og andre godtgørelser, der ydes i forbindelse med uddannelse, medregnes ikke i den indtægt, der kan bringe den unge under 25 år ud af ungesatsen, og der sker en stramning af mulighederne for at få kontanthjælp under orlov fra uddannelse.

Ifølge oplysninger fra Statens Uddannelsesstøtte er der inden for et enkelt år cirka 9.000 orlovshavere. Det er imidlertid ikke muligt at få tal over, hvor mange af disse der har klip tilbage på deres klippekort, men alligevel holder orlov på kontanthjælp.

Hvis 500, der har adgang til forlænget støttetid efter SU loven, er på kontanthjælp i stedet for at anvende deres klip, og de fremover først skal anvende klippene, vil der under den forudsætning, at 10 procent har børn, fremkomme en årlig offentlig besparelse på 40 mio. kr. (inklusive en ganske beskedent besparelse på § 37 a hjælpen). Besparelsen i 1995 skønnes at være ca. 20 mio. kr.

Skønnet er forbundet med stor usikkerhed.

Hvad angår den del af forslaget, der går ud på, at SU ikke skal medregnes i den indtægt, der kan bringe den unge under 25 år ud af ungesatsen, forudsættes det, at de fleste har flere klip tilbage på klippekortet, og at der altså også er økonomiske grunde til, at der holdes orlov på kontanthjælp.

Det antages, at der typisk vil være tale om udeboende unge, hvoraf kun få har forsørgerforpligtelse. Hvis der er 500 studerende under 25 år, der berøres af forslaget, og det antages, at de 400 går på orlov i

seks måneder, fordi de ikke har flere klip tilbage, så vil det medføre en besparelse på 6 mio. kr. Hvis resten – dvs. 100 – slet ikke går på orlov (i seks måneder), fordi det ikke er økonomisk attraktivt, vil dette medføre en besparelse på 4 mio. kr.

Samlet giver den del af forslaget, hvis 1.000 studerende berøres af forslaget, en årlig offentlig besparelse på 10 mio. kr. Besparelsen i 1995 skønnes at være 5 mio. kr.

Skønnet er forbundet med stor usikkerhed.

Ad forslag 4. Aldersgrænsen for ungesatsen ændres fra 23 til 25 år. Adgangen til at komme ud af ungesatsen som følge af en forsørgelsespligt begrænses til unge under 25 år, der i hjemmet forsørger eget barn

A. Begrænsning i adgangen til at overgå til voksensats på grund af forsørgelsespligt over for børn og/eller ægtefælle

Der skønnes med en vis usikkerhed at være ca. 350 helårsfamilier – gifte og enlige – under 23 år, der ikke har forsørgelsespligt overfor et hjemmeboende barn. De skønnes i gennemsnit at modtage ca. 4.500 kr. mindre pr. måned ved at overgå fra 80% af dagpengemaksimum til ungesatserne (med et tillæg til dækning af bidragspligten), svarende til en årlig besparelse på 19 mio. kr. Da ændringen kun skal gælde de personer, der ikke som følge af de nugældende regler har fået hjælp efter reglerne for de over 23-årige, skønnes besparelsen først at slå helt igennem i 1997. Besparelsen i 1995, 1996, 1997 og 1998 skønnes herefter til hhv. 10 mio. kr., 17 mio. kr., 19 mio. kr. og 19 mio. kr.

B. Ændring af aldersgrænsen fra 23 til 25 år

Ca. 35% af de 23-24 årige kontanthjælpsmodtagere skønnes med usikkerhed at blive omfattet af ugegydelserne, fordi de ikke opfylder erhvervskravet eller ikke har forsørgelsespligt overfor et hjemmeboende barn. Kontanthjælpsatsen for denne gruppe, som skønnes at udgøre ca. 3.100 helårspersoner, ændres fra voksensatsen på 8.862 kr. eller 6.652 kr. til ungesatsen på 4.268 kr. eller 2.088 kr. Gennemsnitligt skønnes besparelsen at blive ca. 2.800 kr. pr. person, svarende til en samlet besparelse på 104 mio. kr. årligt. (Heraf 15 mio. kr. som følge af begrænsningen af muligheden for at overgå til voksensats på grund af forsørgelsespligten).

Med en overgangsordning, hvorefter kun unge, der ikke tidligere har fået hjælp efter reglerne for personer over 23 år, omfattes, skønnes de økonomiske konsekvenser først at få fuld virkning fra 1997.

Besparelserne i 1995 og 1996 skønnes herefter til hhv. 39 og 88 mio. kr. Fra 1997 slår de økonomiske konsekvenser helt igennem med 104 mio. kr.

Ad forslag 5. En stramning af betingelserne for at få hjælp til rimeligt begrundede enkeltudgifter efter bilstandslovens § 46

Det er særdeles vanskeligt at forudse, hvilke udgiftsmæssige konsekvenser dette forslag vil have.

Der vil være nogle kontanthjælpsmodtagere, der efter de gældende regler vil være berettiget til hjælp efter § 46, men som ikke vil være det efter den skærpede udformning. Den gennemsnitlige ydelse efter § 46 er på 365 kr. om måneden pr. familie i 1993. Det beløb antages også at være gældende i 1995. De samlede udgifter til enkeltudgifter i 1993 er på 380 millioner kr.

Hvis stramningen af loven medfører en nedgang på 5 procent i udgifterne til enkeltudgifter, vil der fremkomme en besparelse på cirka 20 mio. kr. årlig. Besparelsen i 1995 skønnes at være ca. 10 mio. kr.

Ad forslag 6. Tilbagebetaling af hjælp ydet til boligindskud – eller hvad der kan sidestilles hermed

Det er ikke muligt ud fra kontanthjælpsstatistikken at se, hvor mange indskud og lignende der gives § 46 hjælp til.

Regnes der med 1.000 om året og 13.000 kroner som gennemsnit, er udgiften årligt 13 mio. kroner i 1995.

Det kan antages, at op til 75 procent af disse penge – cirka 10 mio. kroner – betales tilbage over en fem årig periode.

Det giver en besparelse på 1 mio. kr. i 1995 (ikrafttræden 1. april 1995), 4 mio. kr. i 1996, 6 mio. kr. i 1997 o.s.v.

Ad forslag 7. Mulighed for fradrag i næste måneds kontanthjælp for personer, der uden rimelig grund udebliver fra et beskæftigelsesfremmende tilbud

Der skønnes årligt at være ca. 5000 personer, der i gennemsnit skal have fratrukket 1000 kr. i kontanthjælpen. Den årlige besparelse skønnes herefter at blive 4 mio. kr. i 1995 og 5 mio. kr. i hvert af årene 1996, 1997 og 1998.

Ad forslag 8. Stramning af betingelserne for unges mulighed for at overgå fra ungesatsen til voksensatsen. En ung skal ifølge forslaget have haft månedlige indtægter, der svarer til 60% af dagpengemaksimum i en sammenhængende periode på 12 måneder for at modtage voksensatsen

A. Under 23 år

Ca. 40% af de kontanthjælpsmodtagerne under 23 år, som i dag modtager voksensatsen på grund af, at de opfylder erhvervskravet efter de gældende regler, skønnes ikke at opfylde det strammede erhvervskrav. Det skønnes at dreje sig om ca. 3.300 helårspersoner. Med en stramning af erhvervskravet skønnes de at modtage ca. 2.400 kr. mindre pr. måned, svarende til en samlet besparelse på ca. 95 mio. kr.

Med en overgangsordning, hvorefter kun unge, der ikke tidligere har fået hjælp efter reglerne for personer over 23 år, omfattes, skønnes de økonomiske konsekvenser først at få fuld virkning fra 1997. Besparelserne i 1995 og 1996 skønnes herefter til hhv. 36 mio. kr. og 81 mio. kr. Fra 1997 slår de økonomiske konsekvenser helt igennem med 95 mio. kr.

Besparelsen finansieres af stat og kommuner med halvdelen til hver, bortset fra besparelsen vedrørende flygtninge, hvor staten finansierer 75%. 10% af besparelsen skønnes at vedrøre flygtninge.

B. 23 – 24-årige

Ca. 25% af de 23-24 årige kontanthjælpsmodtagere skønnes at opfylde ungereglernes nuværende erhvervskrav uden samtidigt at forsørge et barn i hjemmet. Heraf skønnes med betydelig usikkerhed 60% ikke at opfylde stramningen af erhvervskravet om en månedlig arbejdsindtægt på 60% af dagpengemaksimum i mindst 12 måneder. Det skønnes at dreje sig om ca. 1400 helårspersoner. Med en stramning af erhvervskravet skønnes de at modtage ca. 2.400 kr. mindre pr. måned, svarende til en årlig besparelse på ca. 40 mio. kr.

Med en overgangsordning, hvorefter kun unge, der ikke tidligere har fået hjælp efter reglerne for personer over 23 år, omfattes, skønnes de økonomiske konsekvenser først at få fuld virkning fra 1997. Besparelserne i 1995 og 1996 skønnes herefter til hhv. 15 og 34 mio. kr. Fra 1997 slår de økonomiske konsekvenser helt igennem med 40 mio. kr.

Vedrørende forslagens § 1, nr. 9 (§ 43, stk. 9)

Den foreslåede ændring om, at invaliditetsydelse, invaliditetsbeløb samt bilstands- og plejetillæg skal holdes uden for vurderingen af revalidandens økonomiske forhold ved ydelse af hjælp til anskaffelse af værktøj og arbejdsredskaber, forventes ikke at give merudgifter, da der er tale om en præcisering af den gældende retstilstand.

De øvrige forslag skønnes ikke at medføre økonomiske konsekvenser.

Forslagenes økonomiske konsekvenser skal forhandles med de berørte kommunale parter.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslaget skønnes ikke at have erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Forslaget til § 15 a, 2. pkt., er en redaktionel ændring som følge af vedtagelsen af ændringsforslag til § 15 a i forbindelse med vedtagelsen af lov nr. 448 af 1. juni 1994 om lov om ændring af lov om social pension, lov om social bistand og den sociale styrelseslov m.v. (Tilkendelseskompetence m.v.). Med henvisningen til de almindelige klageregler i bilstandsloven finder disse også anvendelse, når kommunalbestyrelsen klager over en afgørelse efter bilstandsloven. Det præciseres samtidig, at en kommunalbestyrelse ikke kan begære opsættende virkning i forbindelse med en klage over amtsrådets, det sociale ankenævns eller revaliderings- og pensionsnævnets afgørelse. Der sker herved ikke ændringer i en myndigheds muligheder for efter almindelige forvaltningsretlige regler at tillægge en klage over egne afgørelser opsættende virkning.

Til nr. 2

Efter forslaget til § 25, stk. 1, nr. 2, er hjælp til boligindskud, eller hvad der kan sidestilles hermed, tilbagebetalingspligtig. Der henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 3. For at sikre tilbagebetalingskravet, hvis lejeren opsiges lejemålet, flytter el. lign., foreslås det i § 18, der handler om den almindelige oplysningspligt over for kommunalbestyrelsen, tilføjet, at ansøgeren yderligere forpligtes til at give meddelelse om eventuel udbetaling af boligindskuddet.

Ansøgeren skal ved hjælpens udbetaling have oplysning om, at denne er tilbagebetalingspligtig i lighed med, hvad der gælder allerede i dag for tilbagebetalingspligtig hjælp. Ansøgeren skal endvidere have oplysning om den skærpede oplysningspligt med hensyn til en eventuel udbetaling af overskud vedrørende boligindskuddet o.l.

Til nr. 3

Forslaget indebærer, at økonomisk hjælp til boligindskud, eller hvad der kan ligestilles hermed, er tilbagebetalingspligtig. Da forslaget er indføjet som en ny § 25, stk. 1, nr. 2, er tilbagebetalingen obligatorisk. Der tilstræbes hermed ligestilling i forhold til

personer, der får lån til beboerindskud efter boligstøttereglerne, og i forhold til personer, der efter § 37 a får særlig støtte til terminsudgifter.

Økonomisk hjælp kan også gives til boligindskudslignende ydelser. Det kan f.eks. være depositum eller forudbetalt husleje for en vis periode, der skal erlægges af lejer som betingelse for at flytte ind.

Til nr. 4

Bestemmelsen om, at der til et ægtepar ydes summen af de beløb, hver af ægtefællerne efter deres forsørgelsespligt er berettiget til, foreslås flyttet fra § 37, stk. 2, til § 37, stk. 5, jf. bemærkningerne til nr. 5. Ændringen er teknisk, idet hjælpen til ægtepar, der hidtil alene kunne opgøres efter reglerne i stk. 2, for fremtiden for unge under 25 år også vil kunne opgøres efter reglerne i stk. 3-4.

I stk. 3 foreslås at hæve aldersgrænsen for de særlige satser for unge fra de nugældende 23 år til 25 år. Desuden foreslås, at der kun kan ydes hjælp efter reglerne for personer over 25 år, hvis unge under 25 år har haft månedlige indtægter i en sammenhængende periode på 12 måneder, der overstiger 60 pct. af dagpengemaximum. I stk. 3 foreslås endvidere, at ydelser fra Statens Uddannelsesstøtte og andre godtgørelser, der ydes i forbindelse med uddannelse, ikke medregnes i den indtægt, der kan berettigede unge under 25 år til at få hjælp efter reglerne for personer over 25 år.

Den gældende bestemmelse om, at den særlige ungesats kun beregnes til unge under 23 år, der ikke har forsørgelsespligt over for ægtefælle eller børn, foreslås afløst af en bestemmelse om, at unge under 25 år, der i hjemmet forsørger egne børn, får hjælp efter reglerne for personer over 25 år. For unge, der har bidragspligt over for børn, som de ikke har boende hos sig, foreslås indsat en ny bestemmelse som stk. 4, hvorefter de kan få et tillæg til kontanthjælpen svarende til bidraget, dog ikke udover normalbidraget. Da dette tillæg bliver skattepligtigt, og bidraget er fradragsberettiget i skatten, vil det ikke berøre det beløb, som den bidragspligtige har tilbage til egen forsørgelse.

Til nr. 5

Om begrundelsen for den foreslåede nye bestemmelse i stk. 4 henvises til bemærkningerne til nr. 4.

Som nævnt under bemærkningerne til nr. 4 vedrørende stk. 3 er bestemmelsen om hjælpen til ægtepar flyttet fra stk. 2 til stk. 5. Herved kan det præciseres, at den ene eller begge ægtefælle kan modtage hjælp efter de særlige satser for unge, som er beskrevet i bemærkningerne til nr. 4 vedrørende stk. 3 og 4.

For ægtepar er der endvidere som noget nyt indsat en bestemmelse i *stk. 5* om, at der ikke udmåles kontanthjælp til en ægtefælle, som modtager en anden selvstændig offentlig forsørgelsesydelse efter anden lovgivning. Hjælpen til den ægtefælle, der er berettiget til kontanthjælp, beregnes i så fald som til en enlig. Dvs. at der kun ydes én kontanthjælp efter bestemmelserne i *stk. 2-4*, og at der kun kan beregnes et tillæg efter bistanndslovens § 37 a til den kontanthjælpsberettigede ægtefælles andel af ægteparrets boligudgifter.

Det skal bemærkes, at det er en forudsætning for, at hjælpen skal beregnes som til en enlig, at den ægtefælle, der modtager en anden selvstændig offentlig forsørgelsesydelse efter anden lovgivning, ikke samtidig opfylder betingelserne for at kunne få kontanthjælp. Dvs., at der som hidtil skal foretages en ægtefælleberegning, hvis den anden ægtefælle f.eks. modtager arbejdsløshedsdagpenge eller dagpenge ved sygdom eller fødsel. Hvis derimod den anden ægtefælle modtager social pension, SU eller orlovsydelse, skal hjælpen til den ægtefælle, der er berettiget til kontanthjælp, beregnes som til en enlig. Opregningen af offentlige forsørgelsesydelser efter anden lovgivning er alene eksempler, og opregningen er derfor ikke udtømmende.

Til nr. 6

Der findes i dag ingen fast regel, hvorefter højeste dagpengebeløb efter § 47 i lov om arbejdsløshedsforsikring m.v., der er angivet som et ugentligt beløb, omregnes til et månedligt beløb, der udbetales i kontanthjælp efter *stk. 2*. Der foreslås derfor indsat en bemyndigelse til, at socialministeren kan bekendtgøre dette beløb. Det månedlige beløb vil blive beregnet som det ugentlige højeste dagpengebeløb efter § 47 i lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. ganget med 52 og divideret med 12.

Til nr. 7

Der er tale om en redaktionel ændring.

Til nr. 8

Da kontanthjælpen efter forslaget, som beskrevet i bemærkningerne til nr. 4, for en gift person i visse tilfælde skal beregnes som til en enlig, er der på grund af ægtefællernes gensidige forsørgelsespligt, jf. bistanndslovens § 6, *stk. 1*, behov for en særlig regel om, hvorledes indtægter hos den ikke-kontanthjælpsberettigede ægtefælle fradrages i den kontanthjælpsberettigede ægtefælles hjælp.

Det foreslås, at der foretages fradrag for de indtægter hos den ikke-kontanthjælpsberettigede ægte-

fælle, der ligger ud over, hvad den pågældende uden indtægter kunne have fået udbetalt som enlig kontanthjælpsmodtager.

Til nr. 9

Der foreslås i § 40 som et nyt *stk. 5* indført hjemmel til at foretage fradrag i kontanthjælpen for den følgende måned, når en kontanthjælpsmodtager – eller ægtefællen – uden rimelig grund er udeblevet i en eller flere dage fra en beskæftigelsesfremmende foranstaltning. Fradraget kan højst svare til det antal dage, som udeblivelsen strækker sig over, og for at sikre den pågældende hjælp på et eksistensminimum sættes der en øvre grænse for fradraget på 20 pct. af den månedlige kontanthjælp.

For at undgå, at det bliver unødigt kompliceret at beregne dette fradrag, foreslås det, at fradragsmuligheden alene omfatter (brutto)hjælpen efter § 37 og ikke den skattefri hjælp efter § 37 a.

Det beror på kommunalbestyrelsens beslutning, om fradragsmuligheden skal udnyttes i det enkelte tilfælde, eller om der i stedet skal anvendes de sanktioner, der allerede kan foretages efter de gældende regler. Der tænkes på udbetaling af hjælp for kortere perioder end en måned, og – hvis den pågældende udebliver på udbetalingsdagen – standsning af hjælpen, så længe tilbuddet om deltagelse i den beskæftigelsesfremmende foranstaltning stadig står åbent. I så fald kan den pågældende skaffe sig et forsørgelsesgrundlag ved at møde op og udnytte tilbuddet.

Til nr. 10

Forslaget er en præcisering af den gældende retstilstand og sker bl.a. på baggrund af henstilling fra Folketingets Ombudsmand.

Til nr. 11

Formuleringen af § 46 foreslås ændret, således at det i indledningen til bestemmelsen bliver fremhævet, at adgangen til dækning af rimeligt begrundede enkeltudgifter er betinget af, at ansøgerens egen afholdelse af disse udgifter i afgørende grad ville vanskelligøre pågældendes og familiens økonomiske muligheder for fremtidigt at klare sig selv. Herved fremhæves det, at hjælpen skal have et forebyggende sigte.

Yderligere foreslås indsat en tilføjelse, der understreger, at der må være et klart element af uforudselighed, som bevirker, at ansøgeren ikke har kunnet tage hensyn til den opståede situation i sine løbende dispositioner. Det behøver ikke nødvendigvis være udgiftsbehovet, der ikke har kunnet forudses. Der kan også være tale om likviditetsmæssige problemer,

f.eks. af skattetekniske årsager, der bevirker behov for hjælp til enkeltudgifter, som under normale forhold kan afholdes inden for den løbende indtægt.

Et ufravigeligt krav om, at hjælp efter § 46 forudsætter, at der er tale om et udgiftsbehov, som ikke har kunnet forudses, kan dog virke for strengt, f.eks. i situationer, hvor en familie er truet med at blive sat på gaden som følge af huslejerestance. Det foreslås derfor, at kravet om uforudseelighed formuleres som et normalt udgangspunkt, således at der efter en konkret vurdering er mulighed for at gøre undtagelse herfra, hvis det drejer sig om dækning af udgifter, der er af helt afgørende betydning for pågældendes og familiens livsførelse. Da der udelukkende er tale om hjælp til enkeltudgifter, kan bestemmelsen ikke anvendes som en løbende hjælp til boligudgifter. Hvis ansøgeren til stadighed har vanskeligt ved at få betalt sin husleje til tiden, må det overvejes at etablere en administrationsordning efter § 49.

I modsætning til, hvad der blev foreslået af Kontanthjælpsudvalget, opretholdes kravet i § 46 om, at pågældende skal være kommet ud for ændringer i sine forhold. Når denne betingelse er opfyldt, kan hjælpen fortsat ydes særskilt eller i forbindelse med løbende kontanthjælp.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. april 1995. Dog foreslås det i § 2, stk. 2, vedrørende § 37, stk. 3, 1. og 2. pkt., at reglerne om unge kontanthjælpsmodtagere under 25 år først får virkning fra den 1. juli 1995, svarende til ikrafttrædelsesbestemmelsen i det samtidigt fremsatte forslag til lov om ændring af lov om kommunal aktivering. Efter overgangsbestemmelsen vil unge under 25 år, der den 1. juli 1995 modtager kontanthjælp efter de hidtidige regler, fortsat modtage kontanthjælp efter disse, selv om de ikke er fyldt 25 år.

Forslaget i § 1, nr. 5, vedrørende § 37, stk. 5, 2. pkt., vil indebære, at nogle ægtefæller vil få beregnet deres kontanthjælp som til en enlig. Det findes derfor rimeligt at give disse personer, som i en kortere periode har opnået et større rådighedsbeløb end forudsat, en passende periode til at indstille sig på et økonomisk mere rimeligt niveau. Overgangsperioden er derfor fastsat til 3 måneder, således at ændringen for disse personers vedkommende først får virkning den 1. juli 1995.

Det skønnes påkrævet, at de pågældende, der skal indstille sig på en lavere hjælp, udtrykkeligt gøres opmærksom herpå ved lovens ikrafttræden.

Bilag

*I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget*

§ 1

I lov om social bistand, jf. lovbekendtgørelse nr. 829 af 1. oktober 1992, som ændret bl.a. ved lov nr. 496 af 30. juni 1993 og lov nr. 500 af 30. juni 1993 og senest ved lov nr. 450 af 1. juni 1994, foretages følgende ændringer:

1. I § 15 a indsættes som 2. pkt.:

»§ 15, stk. 3 – 6, § 15, stk. 7, 1. pkt., § 15, stk. 8, og § 15 b finder tilsvarende anvendelse.«.

§ 15 a. Kommunalbestyrelsen kan indbringe det sociale ankenævns, revaliderings- og pensionsnævnets og amrådets afgørelse efter denne lov for Den Sociale Ankestyrelse.

2. I § 18 indsættes som 2. pkt.:

»En person, der modtager hjælp efter § 25, stk. 1, nr. 2, har endvidere pligt til at underrette kommunalbestyrelsen om udbetaling af boligindskuddet eller, hvad der kan sidestilles hermed, i forbindelse med opsigelse af lejemålet, fraflytning el. lign.«.

§ 18. Den, der modtager sociale bistand, har pligt til at underrette kommunalbestyrelsen om forandringer i sine forhold, der kan medføre, at bstanden indskrænkes eller ophører.

3. § 25, stk. 1, affattes således:

»Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om tilbagebetaling,

1) når en person har undladt at give oplysninger som krævet i § 18 eller i øvrigt mod bedre vidende uberettiget har modtaget ydelser efter denne lov, eller

2) i det omfang der ydes økonomisk hjælp til boligindskud, eller hvad der kan ligestilles hermed.«.

§ 25. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om tilbagebetaling, når en person har undladt at give oplysninger som krævet i § 18 eller i øvrigt mod bedre vidende uberettiget har modtaget ydelser efter denne lov.

Stk. 2. Socialministeren fastsætter regler om tilbagebetaling af den del af den særlige støtte efter § 37 a, der ydes til dækning af ter-
minsudgifter.

4. § 37, stk. 2 og 3, affattes således:

»Stk. 2. Til personer med forsørgelsespligt over for børn ydes et beløb, der svarer til 80 pct. af højeste dagpengebeløb efter § 47 i lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. Til andre ydes et beløb, der svarer til 60 pct. af højeste dagpenge.

Stk. 3. Til unge under 25 år ydes et beløb på 2.080 kr. til hjemmeboende og 4.251 kr. til udeboende. Til unge under 25 år, der i en sammenhængende periode på 12 måneder har haft månedlige indtægter, der overstiger 60 pct. af højeste dagpenge, jf. stk. 2, ydes hjælp dog efter reglerne for personer over 25 år. Ydelser fra Statens Uddannelsesstøtte og andre godtgørelser, der ydes i forbindelse med uddannelse, medregnes ikke i indtægten. Unge, der i hjemmet forsørger egne børn, og unge gravide, der har passeret 12. svangerskabsuge, får hjælp efter reglerne for personer over 25 år.«.

5. I § 37 indsættes efter stk. 3 som nye stykker:

»Stk. 4. Betaler unge, der modtager hjælp efter reglerne i stk. 3, underholdsbidrag til børn, eller er bidraget på tidspunktet for hjæl-

pens udbetaling udlagt forskudsvis af det offentlige, udbetales et månedligt tillæg til hjælpen svarende til det fastsatte bidrag, dog højst svarende til normalbidraget.

Stk. 5. Til ægtepar ydes summen af de beløb, der kan beregnes til hver af ægtefællerne efter reglerne i stk. 2-4. Såfremt kun den ene af ægtefællerne er berettiget til kontanthjælp, jf. stk. 1, mens den anden ægtefælle modtager en selvstændig offentlig forsørgelsesydelse efter anden lovgivning, beregnes hjælpen som til en enlig.«.

Stk. 4 og 5 bliver herefter stk. 6 og 7.

6. I § 37, *stk. 5, 2. pkt.*, der bliver stk. 7, 2. pkt., indsættes efter »beløb«: »og størrelsen af de månedlige beløb, der kan udbetales efter stk. 2«.

§ 37. Til en person, der på grund af ændring i sine forhold er afskåret fra at skaffe det fornødne til sit eget eller familiens underhold, ydes der kontanthjælp med et samlet månedligt beløb.

Stk. 2. Til personer med forsørgelsespligt over for børn ydes et beløb, der svarer til 80 pct. af højeste dagpengebeløb efter § 47 i lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. Til andre ydes et beløb, der svarer til 60 pct. af højeste dagpenge. Til ægtepar ydes summen af de beløb, hver af ægtefællerne efter deres forsørgelsespligter er berettiget til.

Stk. 3. Til unge under 23 år, der ikke har forsørgelsespligt over for ægtefælle eller børn, ydes et beløb på 2.080 kr. til hjemmeboende og 4.251 kr. til udeboende. Til unge under 21 år, der i en sammenhængende periode på 12 måneder har haft månedlige indtægter, der overstiger 4.251 kr., ydes hjælpen dog efter reglerne for personer over 23 år og under 23 år. Til unge over 21 år og under 23 år ydes hjælpen ligeledes efter reglerne for personer over 23 år, hvis de i en sammenhængende periode på 3 måneder har haft månedlige indtægter, der overstiger 4.251 kr. Til unge gravide, der har passeret 12. svangerskabsuge, ydes hjælp efter reglerne for personer over 23 år.

Stk. 4. Socialministeren kan fastsætte regler om hjælp til personer, der aftjener civil værnepligt eller værnepligt ved bistandsarbejde i udviklingslandene, kontanthjælpsmodtagere, der udfører frivilligt ulønnet arbejde i udlandet, og personer, der opholder

sig i institutioner m.v. efter § 105, er henvist til døgnophold efter § 68 a, eller opholder sig i institutioner under Kriminalforsorgen.

Stk. 5. De beløb, der er nævnt i stk. 3, reguleres én gang årligt den 1. januar med satsreguleringsprocenten, jf. lov om en satsreguleringsprocent. Socialministeren bekendtgør størrelsen af de regulerede beløb.

7. I § 38, *stk. 1, 1. pkt.*, indsættes efter »stk. 2«: »og stk. 3«.

8. I § 38 indsættes efter *stk. 2* som nyt stykke:

»*Stk. 3.* Til en gift person, der efter § 37, *stk. 5*, får beregnet hjælpen som til en enlig, foretages fradrag for den del af ægtefællens indtægt, opgjort efter reglerne i *stk. 1* og *2*, som overstiger, hvad pågældende uden indtægter kunne have fået som enlig kontanthjælpsmodtager.«.

Stk. 3 bliver herefter *stk. 4*.

§ 38. I kontanthjælpen efter § 37 fradrages pågældendes og ægtefællens indtægter, jf. dog *stk. 2*. Forinden nedsættes indtægterne dog, med de nødvendige udgifter til arbejdsredskaber og -beklædning samt til transport i forbindelse med erhvervelse af indtægterne. Feriegodtgørelse efter ferielovgivningen skal fradrages i kontanthjælpen, når ferien holdes, og der kan kun foretages fradrag svarende til kontanthjælpen for det antal dage, som feriegodtgørelsen er bestemt til at dække.

Stk. 2. — —

9. I § 40 indsættes som *stk. 5*:

»*Stk. 5.* Såfremt en kontanthjælpsmodtager eller dennes ægtefælle uden rimelig grund udebliver fra et tilbud om en beskæftigelsesfremmende foranstaltning, kan kommunalbestyrelsen beslutte, at kontanthjælpen efter § 37 nedsættes for den efterfølgende måned. Nedsættelsen kan højst svare til det antal dage, som den pågældende er udeblevet, og kan ikke overstige 20 pct. af den månedlige hjælp efter § 37.«.

§ 40. Ydelse af hjælp forudsætter, at såvel den, der søger hjælpen, som ægtefællen har udnyttet sine arbejdsmuligheder. Dette kan f.eks. anses for godtgjort,

1) når den pågældende ikke har et rimeligt

- tilbud om arbejde eller deltagelse i beskæftigelsesfremmende foranstaltninger,
- 2) når det er atteresteret af en læge, at pågældende er uarbejdsdygtig på grund af sygdom, eller at en fortsættelse af det hidtidige arbejde vil medføre risiko for forringelse af pågældendes helbred,
 - 3) når pågældende ikke kan påtage sig indtægtsgivende arbejde af hensyn til en uddannelse eller omskoling, der er begyndt eller fortsat efter tilskyndelse fra kommunalbestyrelsen, jf. § 43,
 - 4) når en forsøger ikke kan påtage sig indtægtsgivende arbejde på grund af pasning af børn, og kommunalbestyrelsen ikke kan anvise anden pasningsmulighed, eller
 - 5) når den ene ægtefælle er afskåret fra indtægtsgivende arbejde af en af de årsager, der er nævnt under nr. 1-3, og den anden ægtefælle i længere tid ikke har haft sådant arbejde, navnlig af hensyn til børnenes pasning, eller
 - 6) når pågældende deltager i frivilligt, ulønnet arbejde i udlandet efter de af socialministeren fastsatte regler i henhold til § 37, stk. 4.

Stk. 2. Den, som nægter at medvirke til udvikling og produktion af krigsmateriel, fortaber ikke herved retten til ydelse af hjælp.

Stk. 3. Der kan ikke ydes hjælp til personer, der er under uddannelse. Socialministeren fastsætter dog nærmere regler om, at der i særlige tilfælde kan ydes hjælp til personer under uddannelse.

Stk. 4. Reglerne i stk. 1 og stk. 3, 1. pkt., er ikke til hinder for, at der ydes hjælp til en person, hvis ægtefælle er under uddannelse.

10. I § 43, *stk. 9*, indsættes efter *1. pkt.*:

»Invaliditetsydelse, invaliditetsbeløb samt bistands- og plejetillæg efter lov om social pension skal ikke indgå i vurderingen af revalideringens økonomiske forhold.«

§ 43. — — —

Stk. 9. Der kan ydes særskilt hjælp til anskaffelse af værktøj og arbejdsredskaber, hvis det er af afgørende betydning for en person med nedsat erhversevne og hjælpen skønnes rimelig i forhold til den pågældendes økonomiske situation. Der kan endvidere ydes hjælp til kortvarige kurser, der er nødvendige for at opnå eller fastholde et bestemt arbejde.

11. § 46 affattes således:

»§ 46. Der kan ydes en person, som kommer ud for ændringer i sine forhold, hjælp til dækning af rimeligt begrundede enkeltudgifter, såfremt pågældendes egen afholdelse af disse i afgørende grad ville vanskeliggøre pågældendes og familiens økonomiske muligheder for fremtidig at klare sig selv. Hjælpen kan normalt kun ydes, hvis udgiften er opstået som følge af behov, der ikke har kunnet forudses. Der kan dog efter en konkret vurdering undtagelsesvis ydes hjælp til udgifter, der har kunnet forudses, hvis deres afholdelse er af helt afgørende betydning for familiens livsførelse.«

§ 46. Til en person, der kommer ud for ændringer i sine forhold, kan der særskilt eller i forbindelse med udbetalingen af kontanthjælpen ydes hjælp til dækning af rimeligt begrundende enkeltudgifter, såfremt pågældendes egen afholdelse af disse udgifter i afgørende grad ville vanskeliggøre pågældendes og familiens økonomiske muligheder for fremtidig at klare sig selv.